

Свірко С.В.,
д.н.д.у., д.е.н., проф.
Ксендзук В.В.,
д.н.д.у., доц.
Одноворченко І.В.
к.н.д.у.

Державний університет «Житомирська політехніка»
м. Житомир

СТРАТЕГІЧНІ ПОЗИЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ І ВИЩОЇ ОСВІТИ

Державна політика в будь якій сфері, трактують не тільки як сукупність «ціннісних цілей, державно-управлінських заходів, рішень і дій, порядок реалізації державно-політичних рішень (поставлених державною владою цілей) і системи державного управління розвитком країни.» [1, с.8], а також як «систему дій, регулятивних заходів, законів, і фінансових пріоритетів з того чи іншого напрямку, проголошену органом державної влади або його представниками»; державна (публічна) політика зазвичай втілюється в «конституціях, законодавчих актах і судових рішеннях» [2]. В контексті принципів належного врядування та їх запровадження на всіх рівнях системи державного управління України в умовах євроінтеграційних процесів важливого значення набуває державна стратегія, як засіб реалізації державної політики, що «визначає курс держави на розподіл обмежених ресурсів для досягнення визначених довгострокових цілей (5 та більше років)» [3, С.298, 314; 4; 5, С.49].

Важливим кроком на шляху формування здорової, рухливо активної нації стало прийняття у 2020 році Стратегії розвитку фізичної культури та спорту на період до 2028 року [6]. Значним підґрунтям Стратегії розвитку фізичної культури та спорту стала євроінтеграційна базова основа, що закріплена в Конституції України, унаслідок підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами. Так, статтею 441 глави 25 вказаної Угоди закріплено співпрацю нашої країни та Європейського Союзу в системі фізичної культури в частині [7] «популяризація фізичної культури і спорту через

освітню систему у взаємодії з державними установами та недержавними організаціями; заняття спортом та фізична культура як спосіб сприяння здоровому способу життя та загальному процвітання; підвищення рівня національної компетенції та вдосконалення системи кваліфікацій у галузі спорту; інтеграція людей з розумовими та фізичними вадами через заняття спортом; боротьба з допінгом; боротьба з договірними матчами; безпека під час великих міжнародних спортивних подій.».

Слід зауважити, що питання розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти розкриті серед завдань та підзавдань цілі 1 «фізично активна нація», які, в контексті заявленої тематики, можна інтерпретувати наступним чином (рис.1) [6]

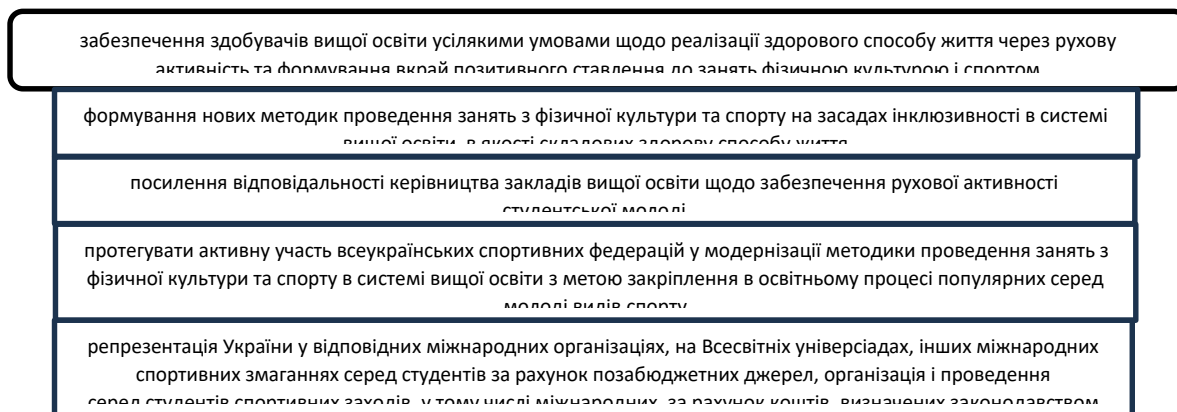

Рис.1. Завдання та підзавдання Стратегії розвитку фізичної культури та спорту, що торкаються системи вищої освіти

Як бачимо, Стратегія розвитку фізичної культури містить важливі положення щодо розвитку останніх в системі вищої освіти та спорту, які, в той же час, вирізняються певною загальністю та не зовсім відповідають реаліям нашого суспільного життя та викликам нашої державності. В умовах військової агресії, коли кожен член суспільства має бути готовий до захисту вітчизни, особливу увагу слід приділяти саме розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти, де готуються найкращі інтелектуальні кадри країни, які, як в межах гармонійного розвитку людини загалом, так і в конкретних політичних умовах функціонування нашої країни, мають демонструвати високий рівень фізичної підготовки.

Переходячи до стратегічних положень розвитку вищої школи слід зазначити, що остання знаходиться сьогодні на етапі активного реформування та

модернізації. Багатоаспектні зміни спричинили фундаментальні зрушення, кінцевою метою яких є остаточна інтеграція освітньої системи України у Європейський світовий простір. В цьому процесі визначальну роль відіграє державна політика в сфері вищої освіти.

Стратегічні положення державної політики в сфері вищої освіти досить недавно набули унормування та імплементації. Результатом потужної праці в цьому напрямку стало затвердження Розпорядженням Кабінету Міністрів України Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки.

Стратегія розвитку вищої освіти побудована з урахуванням сукупності внутрішніх вітчизняних нормативно-правових актів; важливим є врахування євроінтеграційних процесів нашої країни, що закріплені Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (а пізніше і Конституцією України), статтею 431 глави 23 якої було прописано співпрацю нашої країни та Європейського Союзу в системі вищої освіти, в частині [7]: «реформування та модернізації системи вищої освіти; сприяння зближенню у сфері вищої освіти в рамках Болонського процесу; покращення якості та підвищення важливості вищої освіти; поглиблення співробітництва між закладами вищої освіти; розширення можливостей закладів вищої освіти; активізації мобільності студентів, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників; спрощення доступу до отримання вищої освіти.».

Аналіз позицій Стратегії дозволив виявити першу виключно згадку про розвиток фізичної культури та спорту в вищій школі, яка проявилась у завданні щодо розвитку «рухової активності, спорту, різних студентських змагань» [8]. Втім, воно є досить загальним, нечітким та неконкретним. Узагальнюючі розгляд Стратегії, зазначимо, останньою визначено основний очікуваний результатом реалізації Стратегії, який заявлено як створення сучасної гідної конкурентноспроможної ефективної системи вищої освіти на задоволення потреб різних стейхолдерів внутрішнього та світового ринку освітніх послуг [8].

Підводячи підсумки щодо розгляду Стратегії розвитку вищої освіти в Україні, зауважимо, що закріплені позиції щодо розвитку фізичної культури та

спорту в системі вищої освіти не відповідають вимогам сьогодення, а тому потребують доопрацювання. Отже, формування нового стратегічного документу з розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти має врахувати загальні стратегічні цілі розвитку вищої освіти екстраполюючи їх на сферу розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої школи. Вочевидь, формування нового стратегічного документу в сфері розвитку фізичної культури та спорту в межах системи вищої освіти, також має врахувати та розширити вказані підзавдання, Стратегії розвитку фізичної культури та спорту, що торкаються сфери вищої освіти зокрема, та загальні цілі в цілому.

Наша країна веде важку війну на своїй території, в якій людські ресурси як на інтелектуальному, так і фізичному рівнях відіграють виключну роль у наблизенні нашої перемоги. Набуття майбутніми захисниками Вітчизни вірно сформованих в закладах вищої освіти навичок фізичної культури та спорту є запорукою не тільки збереження їх життя (передусім), а й успішних військових дій нашої армії на передовій. Отже, в межах вітчизняної державної політики вкрай необхідним є розробка стратегічного документу щодо розвитку фізичної культури та спорту в системі вищої освіти. Його прийняття та реалізація дозволить досягти реальних вагомих результатів у розвитку фізичної культури та спорту в освітньому просторі вітчизняної вищої школи, а отже сприятиме посиленню державності та стійкості нашої країни.

Список використаних джерел:

1. Ковбасюк Ю. В., Ващенко К. О., Сурмін Ю. П.. Державна політика. К. : НАДУ, 2014. 448 с.
2. Дем'янчук О. П. "Державна політика" та "публічна політика": варіант перехідного періоду . Наукові записки НаУКМА. 2000. Т. 18 : Політичні науки. С. 31-36.
3. Свірко С.В. Механізми державного управління бюджетною безпекою: монографія. Житомир: ТОВ «Видавничий дом «Бук-Друк»», 2021. 436 с.
4. Свірко С.В. Стратегічний рівень державного управління бюджетною безпекою: сучасне бачення та перспективи. *Актуальні проблеми економіки*. 2021. №1. С. 133-140.

5. Бакуменко В.Д. Державно-управлінські рішення. К.: 2012. 344с.

6. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури та спорту на період до 2028 року: Постанова Кабінету міністрів України від 4.11.2020 №1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1089-2020-p#Text>

7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: ратифікованою Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

8. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти України на 2022-2032 роки: Розпорядження КМУ від 23.12.2022 №286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p#Text>